

Băștinașii Americii

Băștinașii Americii de Nord au trăit cândva răspândiți pe această zonă întinsă, în perfectă armonie cu natura. Apariția coloniștilor europeni a pus capăt pentru totdeauna modului lor de viață tradițional.

Prin filmele și cărțile care povesteau despre Vestul Sălbatic, o parte din istoria indienilor din America de Nord a devenit legendă. Istoria băștinașilor americani nu constă doar în poveștile despre cowboy și indieni. Pielele roșii nu erau doar un singur popor, ci mai multe triburi, mai multe populații cu moduri de viață diferite. Ei au populat continentul american cu câteva mii de ani înainte de oamenii albi.

Oamenii au sosit pentru prima oară în jurul anului 35000 îen în America de Nord, probabil din zona Siberiei de astăzi, pe vremea când cele două continente erau legate de uscat. S-au răspândit pe teritoriul Americii de Nord și de Sud, s-au adaptat la condițiile

locale și au format diferite triburi, sau altfel zis "nații".

Unii dintre ei trăiau din pescuit și vânătoare, alții au învățat să cultive pământul. Adăposturile erau diferite de la un trib la altul, în funcție și de mediul în care trăiau. Corturile portabile erau ideale pentru tribul "picioarelor negre", care ducea o viață nomadă și trăia din vânătoare. Indienii "pueblo" se apărau de căldura arzătoare din deșerturi construindu-și case de chirpici.

Popoarele de băștinași americani și-au dezvoltat propria cultură, limbă și identitate. Până când au pus piciorul în America primii europeni, existau deja peste 300 de "nații" și limbi indiene. Columb a fost primul european care s-a întâlnit cu băștinașii americani, pe teritoriul Cubei de astăzi. Crezând că a ajuns în India de Est, i-a numit "los indios", adică indieni. Denumirea s-a păstrat până în zilele noastre, desemnându-i pe toți băștinașii continentului american.

► Femeile Navajo țes covoare. Tehnica țesutului se moștenește de la mamă la fiică. Cei din tribul Navajo consideră că această știință a fost moștenită de la Femeia Păianjen; ea le-a învățat pe femeile Navajo să țesă.

► După 500 de ani de suferință sub "stăpânirea albă" mulți băștinași americani, cum sunt cei din tribul Sason, privesc în urmă cu mândrie la propria istorie și moștenire.

Din Europa, spaniolii au fost primii care s-au stabilit aici și s-au folosit de resursele noului continent. Ei au venit în calitate de cuceritori și după ce au călătorit pe uscat prin America, au ajuns în 1513 în Florida. S-au stabilit în grupuri mai mici, luând sclavi din rândurile băștinașilor, pentru a-și cultiva pământurile. I-au obligat să renunțe la propriile religii străvechi și să treacă la creștinism.

Spaniolii s-au stabilit la început pe teritori-

ile de sud-est ale Americii de Nord, iar apoi au populat și zona numită azi Texas. Sosirea lor a determinat schimbări uriașe în viața multor popoare de indieni. Înaintea de apariția omului alb nu existau cai în America; odată cu sosirea lor, băștinașii au început să cumpere animale de la europeni.

Triburile de indieni care trăiau la marginea preeriei situate în zona centrală a continentului, se ocupau de cultivarea pământului și

▲ Cândva, indienii erau personajele negative din filmele western. Filmele făcute mai târziu ca de exemplu "Geronimo" din 1994, i-au prezentat însă într-o altă lumină, mult mai realistă.

vânătoarea de bizoni. La început alergau pe jos după pradă, dar de când au început să folosească caii, au devenit vânători mult mai eficienți. Mai târziu aceste triburi s-au mutat pe zonele de câmpie, urmărind migrarea populațiilor de bizoni.

La începutul secolului al XVII-lea coloniștii englezi și olandezi au început să populeze coasta de est. Inițial, spre deosebire de spanioli, și-au cultivat singuri pământurile, nefiind deci periculoși pentru indieni. Băștinașii s-au bucurat de sosirea lor, și chiar i-au ajutat, mai ales atunci când au reușit să procure arme de foc, instrumente de oțel și diverse mărfuri în urma unor schimburi comerciale.

Primele conflicte

Din cauza unor neînțelegeri, indienii și albi au ajuns în curând la ciocniri violente. În 1636 coloniștii din Massachusetts au pus pe seama indienilor Pesoti uciderea a doi comercianți, răzbuându-se prin masacrarea unui întreg sat de cinci sute de capete. În următoarele trei sute de ani, aceste fapte au fost tipice pentru coloniștii europeni; ei îi considerau pe indieni sălbatici și păgâni.

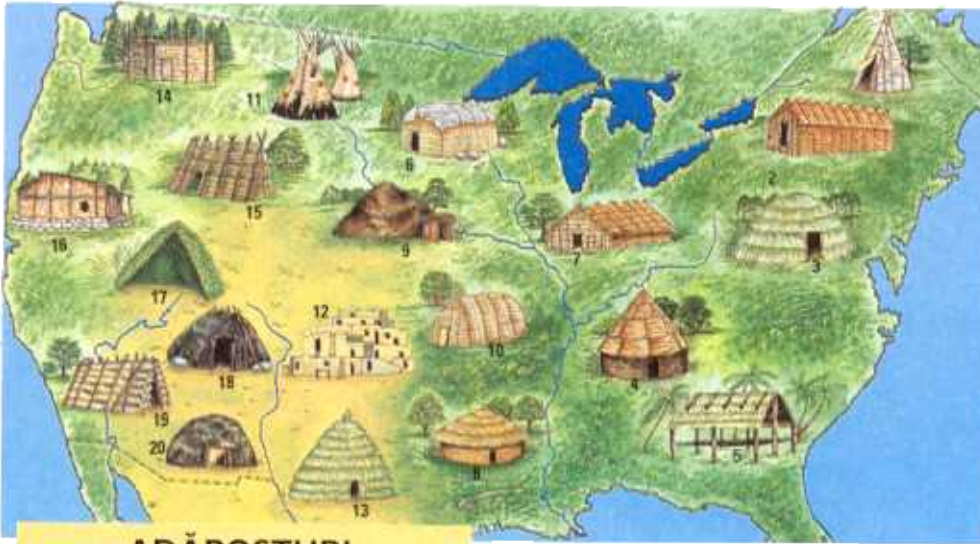
În marea parte a secolului al XVIII-lea indienii și-au păstrat independența față de europeni. Britanicii, francezii și spaniolii s-au luptat între ei pentru a pune stăpânire pe continent și multe triburi de indieni s-au alăturat unora sau altora. În Războiul de Independență ei au luptat de ambele părți. În acest război americanii i-au învins până la urmă pe

◆ Dansurile care imitau mișcările ursului erau indispensabile pentru o vânătoare reușită și au reprezentat o parte importantă din ritualurile religioase.

◆ La început, indienii vâneau bizoni pe jos, între stânci, unde se năpusteau asupra lor. Mai târziu, când au început să vâneze de pe cai, îi puteau ajunge din urmă, omorându-i cu săgețile.

ADĂPOSTURI ALE INDIENILOR

Indienii au folosit numeroase materiale pentru a-și construi un cămin.

1. Penobscot – colibă din scoarță de lemn
2. Irochezi – case lungi din scoarță de ulm
3. Delover – colibă din snop de papură
4. Cherokee – colibă cu acoperiș din scoarță de lemn
5. Seminol – colibă de lemn cu acoperiș din frunze de palmier
6. Chippewa - colibă cu acoperiș din scoarță de mesteacăn, pereți de stuf
7. Kicapu – colibă din scoarță de ulm
8. Keddo – colibă cu acoperiș de stuf
9. Pawnee – casă de pământ
10. Osaj – colibă din împletitură de papură
11. Picioare negre – cort din piele de bizon
12. Pueblo – case de chirpici etajate
13. Wichita – colibă din iarbă
14. Maka – colibă din scânduri
15. Nez perce – colibă din snop de papură
16. Hupa – colibă din scânduri
17. Pajuto – colibă din crengi de copac
18. Navajo – casă din trunchiuri de copac
19. Diegueno- colibă din snop de paie
20. Pima – colibă din snop de paie acoperit cu pământ

britanici, astfel luând naștere Statele Unite ale Americii. După război i-au pedepsit pe irokezii care s-au aliat cu britanicii, prin distrugerea a peste 40 de tabere ale acestora, puținii supraviețuitori refugiindu-se în Canada.

În aceste războaie crunte din secolul al XVIII-lea torturile și masacrele erau frecvente de ambele părți. Unele triburi de indieni erau capabile de mari cruzimi; în această perioadă s-a răspândit unul dintre cele mai îngrozitoare obiceiuri ale indienilor, scalparea: tăierea pielii și a părului de pe capul dușmanului învins. De extinderea acestui obicei au fost răspunzători și europenii, deoarece îi plăteau după numărul de scalpuri pe indienii aliați, angajați ca vânzatori de capete. În secolul al XIX-lea atât printre indieni, cât și printre albi a continuat această tradiție sângeroasă.

După victoria revoluției americane au continuat conflictele dintre băștinașii nord-americani și europeni. În noua republică băștinașii au fost obligați treptat să-și vândă sau să renunțe la pământurile lor și să emigreze sau să se retragă în rezervații. Principiul de bază

al politicii guvernamentale a fost purificarea etnică. Nici măcar așa-zisele "nații civilizate", care au preluat obiceiurile oamenilor albi, nu au fost cruțate.

Până în 1830 triburile care trăiau la est de Mississippi au renunțat să mai opună rezistență. Câmpia care se întindea la vest de râu era prea uscată și în ceea ce privește condițiile de mediu, prea aspră pentru ca albi să se stabilească acolo. Guvernul Statelor Unite a hotărât ca indienii să fie mutați pe câmpiile de vest. Aceste teritorii, spuneau guvernanții, "câtă vreme va crește iarba verde și vor curge apele râurilor, vor fi ale indienilor".

Drumul lacrimilor

Tribul indienilor Cherokee era unul din popoarele de băștinași care au fost trimise pe preeie (Great Plains); cu toate că această hotărâre a fost atacată în 1838 în fața tribunalului, deportarea a avut loc. Plecarea lor a fost numită "drumul lacrimilor", pentru că cel puțin un sfert dintre ei au pierit de foame, epuizare și boli.

Indienii însă nu au putut trăi în pace nici măcar pe câmpie. Când în 1849 s-a descoperit aur în California, mii de căutători de aur au trecut cu trenurile de marfă peste terenurile de vânătoare ale indienilor. Din clipa în care armata americană a fost trimisă pentru a-i pro-

teja pe acești pionieri, ciocnirile nu au mai putut fi evitate.

Locuitorii câmpiei au rezistat mult timp la schimbările aduse de omul alb. Ca urmare a vieții nomade și a obiceiurilor de vânătoare, erau călători și țintași extraordinari, se puteau organiza pentru luptele de gherilă și erau greu de găsit pe teritoriile proprii. Până la urmă însă au fost nevoiți să se retragă. Măcelărirea turmelor de bizoni a fost ultima mare lovitură. Oamenii albi păstrau doar pielea bizonului, fără să se atingă de carne, astfel că îi omorau cu miile. Indienii amenințați de foamete nu au avut altă alegere: au fost nevoiți să renunțe la

► Aurul a atras foarte mulți coloniști spre vest, determinându-i să se stabilească pe pământurile indienilor. Atunci când au descoperit aur și în Munții Negri din Dakota, șeful de trib "Taurul Șezând" și ceilalți conducători au împiedicat pătrunderea omului alb pe teritoriile indienilor.

► Indienii foloseau aproape în totalitate trupul bizonului. Din piele construiau corturi portabile, din limba aspră făceau perii de lustruit, iar cu creierul bizonilor își hrăneau copiii.

🕒 Imaginea îl arată pe generalul Custer, drept eroul bătăliei de la Little Bighorn. După unele păreri era un om vanitos și însetat de glorie. I-a atacat necugetat pe indieni

🕒 "Taurul Șezând", pe numele adevărat Tatanka Yotanka, s-a reîntors din Canada în anul 1881. Polițiștii indieni angajați de guvern l-au asasinat cu două săptămâni înainte de Wounded Knee, în rezervația în care a fost trimis.

viața de nomazi și să se mute în rezervațiile înființate de guvernul american.

Indienii Sioux însă au purtat trei războaie cu oamenii albi, reușind să-și apere o parte din teritorii. Atunci când albi au pornit în căutarea aurului în Munții Negri din Dakota de Sud, a izbucnit un al patrulea război anti-guvernamental. În această perioadă, prin anul 1876, generalul George Custer împreună cu cei 200 de soldați ai lui și-a pierdut viața în bătălia din Little Bighorn. După unii, Custer a fost atacat prin surprindere, iar alții consideră că generalul a năvălit necugetat peste o tabără de indieni. Drept urmare, armata Statelor Unite a pornit un război împotriva indienilor. Șeful tribului, "Taurul Șezând" a fost exilat în Canada, iar alți conducători au fost nevoiți să se predea.

Asuprire totală

De-acum, majoritatea indienilor de preerie rămăseseră fără pământuri și fuseseră trimiși în rezervații. Condițiile grele de acolo i-au determinat din când în când să evadeze sau să se revolte, dar în 1886, când Geronimo, șeful de trib al apașilor a capitulat, s-a pus capăt pentru totdeauna revoltelor. Cu patru ani mai târziu a avut loc lupta cunoscută sub numele de "bătălia de la Wounded Knee". De fapt nu a fost o bătălie, ci un măcel: cavaleria a șaptea pur și simplu a masacrat peste 250 de bărbați, femei și copii. Armata a fost trimisă pentru a preîntâmpina desfășurarea un nou ri-

Peter Newark's Western Americana

tual religios numit "Dansul Spiritelor". Indienii sperau ca acest ritual îi va scăpa de omul alb și le va aduce înapoi turmele de bizoni.

Băștinașii umiliți și sărăciți au fost complet demoralizați, numărul lor a scăzut rapid. Puterea s-a folosit de toate mijloacele pentru a distruge viața tribală. Au încercat chiar să transforme pământurile indienilor în mici gospodării. Oamenii albi au confiscat o parte din producție. Între anii 1880-1930 indienii și-au pierdut două treimi din pământurile ce le mai rămăseseră.

În 1924 băștinașii americani au primit cetățenie americană. Mulți dintre ei și-au dat seama că s-a sfârșit cu modul lor de viață tradițional, și s-au mutat în orașe. În locul sărăciei din rezervații ei s-au ales cu cartierele de sărăcie de la periferia orașelor. Prin anii 1960 numărul populației indiene a început să crească din nou. În ciuda lipsei de școlarizare, a șomajului și a rasismului mulți dintre ei au încercat să reînvie conștiința națională, iar în anii 1990 numărul lor a crescut la 2 milioane.

DATE IMPORTANTE

- Secolul al XVI-lea
- Spaniolii se așează în Florida și New-Mexico
1756-1763
- Britanicii poartă războaie cu francezii și americanii, pentru teritoriile americane
1775-1783
- Războiul American de Independență
1787
- O ordonanță de guvern recunoaște dreptul la pământ al indienilor aflați la nord de râul Ohio
1803
- Statele Unite cumpără de la Spania prin actul de cumpărare Louisiana, cea mai mare parte a Americii mijlocii
1819
- Statele Unite vor lua Florida de la spanioli
1830
- Pe baza legii de evacuare indienii vor putea migra spre vest, peste râul Mississippi
1832
- În Statele Unite se înființează Departamentul pentru Problemele Indienilor
1849
- izbucnește febra aurului în California
1868
- După al treilea război, șeful de trib "Nor Roșu" semnează o convenție favorabilă cu guvernul american și păstrează teritoriul Black Hills.
1876
- Custer este învins la Little Bighorn
1887
- Legea Dawes va împărți terenurile comune ale indienilor în mici gospodării individuale
1890
- Indienii Sioux sunt masacrați la Wounded Knee
1924
- Indienii americani primesc cetățenie americană
1967
- Indienii militanți ocupă insula Alcatraz
1973
- Revolta de la Wounded Knee